

Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Adlî Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı: 26.1.1990, Sayı: 20414)

Kanun No.
3604

Kabul Tarihi
18.1.1990

MADDE 1. — 4 Nisan 1988 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Adlî Yardımlaşma Sözleşmesi”nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE MISIR ARAP CUMHURİYETİ ARASINDA HUKUKİ VE TİCARİ KONULARDA ADLİ YARDIMLAŞMA SÖZLEŞMESİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti, iki ülke arasındaki adlî alandaki işbirliğini güçlendirmek arzusuyla Hukukî ve Ticarî konularda bir Adlî Yardımlaşma Sözleşmesi aktolunmasını kararlaştırmışlar ve aşağıdaki hükümler üzerinde anlaşmışlardır:

BÖLÜM I MAHKEMELERE MÜRACAAT HAKKI, ADLİ MÜZAHERETTEN YARARLANMA VE MERKEZİ MAKAMLAR

KISIM I MAHKEMELERE MÜRACAAT - TEMİNATTAN MUAFİYET

MADDE 1

İki Devletten birinin vatandaşları, diğer Devletin topraklarında, bu Devletin vatandaşlarının tabii olduğu şartlarla, hak ve menfaatlerinin müdafaası için mahkemelere serbestçe ve kolayca müracaat hakkına sahiptirler. Hukukî korumadan aynı şekilde yararlanırlar.

Bir ülkede yabancı olmak, ikâmetgahı veya meskeni olmamak gibi nedenlerle her ne ad ile olursa olsun kefalet veya teminat akçesi ile yükümlü tutulamazlar. Aynı kural yargılama giderlerinin karşılanması için de geçerlidir.

MADDE 2

Yukarıdaki maddenin hükümleri, her iki Devletten birinin toprakları üzerinde, bu Devletin Anayasasına ve kamu düzenine uygun olarak teşekkül etmiş bulunan veya teşekkülüne müsaade edilmiş olan bütün tüzel kişiler için de uygulanır. Bu tüzel kişilerin dava ehliyeti,

merkezleri iki Devletten hangisinin toprakları üzerinde bulunuyorsa o devletin mevzuatına göre belirlenir.

KISIM II
ADLİ MÜZAHERETTEN YARARLANMA

MADDE 3

İki Devletten birinin vatandaşları, diğerinin topraklarında, bu diğer Devletin vatandaşlarının tabii olduğu aynı şartlarla adli müzaheretten faydalanırlar.

MADDE 4

Adli müzaheret taleplerine, talep eden şahsın ekonomik durumu ile kaynaklarının yeterliliğini gösteren bir belge eklenmelidir. Bu belge, talep eden şahsın mutad meskeninin bulunduğu makamlar veya talep eden üçüncü bir ülkede ikâmet ediyor ise, bağlı bulunduğu diplomatik veya konsolosluk misyonu tarafından verilir.

Talep edilen makam gerekli gördüğü takdirde, tamamlayıcı malûmat olarak özellikle müracaatçının talep edilen Devlette oturması halinde ekonomik durumu hakkında vatandaşı olduğu Devletten bilgi isteyebilir. Talep edilen makam, talebin incelenmesi ve verilen kararla ilgili olarak karşılaşılan bütün güçlükler hakkında talep eden makamlara bilgi verir.

MADDE 5

Adli müzaheret talepleri ve bunları tevsik eden belgeler:

- Başvuru sahibi, başvuruda bulunulan Devlette oturuyorsa, doğrudan o Devlet yetkili makamlarına;
- 7 nci maddede belirtilen merkezî makamlar aracılığıyla,
- Başvuru sahibi üçüncü bir Devlet topraklarında oturuyorsa diplomatik veya konsolosluk misyonu aracılığıyla, gönderilebilir.

MADDE 6

Yetkili makamların adli müzaheret taleplerini iletme, kabul etmek ve karara bağlamak konularındaki tüm işlemler ücretsizdir.

Adli müzaheret taleplerinin bildirim, öncelikle yerine getirilir.

KISIM III
MERKEZİ MAKAMLAR

MADDE 7

Hukukî ve ticarî konularda her iki Devletin yetkili makamları karşılıklı olarak adli yardımlaşmanın gerçekleştirilmesini ve bu alandaki işbirliğinin geliştirilmesini taahhüt ederler.

Her Devlet özellikle,

- a) I inci Kısım hükümlerine uygun olarak, adli müzaheret taleplerini kabul etmek ve bunları sonuçlandırmak,
- b) Diğer Devlet merkezî makamınca kendisine gönderilen ihbarname ve tebliğ başvurularını kabul etmek ve sonuçlandırmak,

3604

18.1.1990

c) Diğer Devletin merkezî makamınca kendisine gönderilen istinabe evrakını kabul edip icrasını sağlamak amacıyla yetkili makama gönderilmesi, hususlarında görevi üzerine alacak merkezî bir makam belirler.

Hukukî ve ticarî konularda adlî yardım taleplerinin alınması ve karara bağlanması hususlarında her iki Devletin Adalet Bakanlıkları, Türkiye Cumhuriyeti'nde, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, Mısır Arap Cumhuriyeti'nde, Uluslararası İşbirliği ve Kültür İdaresi tarafından merkezî makam olarak temsil edilirler. Bu amaçla, bu merkezî makamlar kendi aralarında yazışabilir ve icabında yetkili makamlarını görevlendirirler.

Bu sözleşme uyarınca gönderilen her türlü talep belgeleri, tasdik ve benzeri formalitelerden muaftır.

Belgeler bunu vermekle yükümlü makamların imza ve mühürlerini taşıyacak, çoğaltılması sözkonusu ise aslına uygunluğu yine aynı makamca onaylanacaktır.

Belgenin doğruluğu hakkında ciddi kuşku bulunması halinde, tevsiki merkezi makamlar aracılığı ile gerçekleştirilecektir.

BÖLÜM II İHBARNAMELER VE TEBLİGATLAR MADDE 8

Her iki Devletten birinden gelen hukukî ve ticarî konulardaki adlî veya adlî olmayan ihbarname ve tebligatlar, hukukî ve ticarî alandaki adlî olan ve adlî olmayan belgelerin yabancı ülkelerde tebliğine ilişkin 15 Kasım 1965 tarihli La Haye Sözleşmesinin hükümleri çerçevesinde, talep eden Devletin Merkezî Makamı tarafından talep edilen Devlette bunun icrası ile görevli Merkezî Makama gönderilir.

Âkit Taraflardan birinde mukim tüzel kişilere muhatap dava dilekçelerinin tebligatına ilişkin olarak, bu konudaki tebligatın veya ihbarnamenin bir örneği de, duruma göre, Mısır'da Adalet Bakanının Özel Kalem Müdürlüğüne, Türkiye'de Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilir.

MADDE 9

Yukarıdaki maddenin hükümleri,

1) Her iki Devlete, diplomatik veya konsolosluk memurları kanalıyla, kendi vatandaşlarına adlî olan veya adlî olmayan belgelerin doğrudan verilmesi veya tebligatların doğrudan yapılması hakkını mahfuz tutmasına,

2) Türkiye Cumhuriyetinde veya Mısır Arap Cumhuriyetinde adalet görevlileri, Devlet memurları veya Devletin diğer yetkili kişilerine kendi adalet görevlileri, Devlet memurları veya Devletin diğer yetkili kişileri aracılığıyla her iki Devletten birinin iç hukukunda belirtilen şartlarla doğrudan tebligat yaptırmak hakkını mahfuz tutmasına engel olamaz.

MADDE 10

Talep edilen Devlet kendi yasalarında öngörülen biçimde tebligatı veya ihbarnamayı yaptırır.

Talep edilen Devletin yasalarına veya örf ve adetlerine aykırı olmamak kaydıyla tebligat veya ihbarname, talep eden Devletin açık talebi üzerine özel bir usul ile yerine getirilebilir.

MADDE 11

Şayet, belgenin muhatabının adresi veya kimliğine ilişkin bilgiler doğru değil veya yetersiz ise, talepte bulunan makam, talebi, olanakları ölçüsünde karşılaşmaya çalışır. Bu amaçla, talepte bulunan makamdaki, ilgili şahsı belirlemek veya meskeninin tespitine yardımcı olmak amacıyla munzam bilgiler isteyebilir.

MADDE 12

Adli veya adli olmayan bir tebligatın yerine getirilmesi veya benzeri işlemler yapılması sebebiyle, tebligatı yapan ülke makamlarınca hiç bir masraf talep edilemez.

BÖLÜM III

İSTİNABELER

MADDE 13

İki Devlettten birinin adli makamları, hukukî ve ticarî konularda görevli buldukları bir davaya ilişkin olarak, diğer devletin adli makamlarına, ya görevli buldukları davanın ikmâlini ya da şahit dinlenmesini, keşifte bulunulmasını ve diğer adli tedbirlere girişilmesini istinabe yoluyla talep edebilir.

İstinabeler, 7 nci maddede derpiş edilen usullere uygun olarak sevk edilir.

MADDE 14

İstinabe aşağıdaki hususları ihtiva eder:

- a) Talepte bulunan ve mümkünse, talepte bulunulan makamı,
- b) Tarafların ve gereğinde temsilcilerinin kimliği ve adresi,
- c) Davanın konusu ve olayların kısa bir özeti,
- d) Yapılacak adli işlemleri,

Gerektiği takdirde, bunun dışında istinabe evrakı aşağıdaki hususları ihtiva eder:

- e) Dinlenmesi istenen şahısların adları ve adreslerini,
- f) Dinlenecek kişilere tevcihi istenen sorular veya bilgi alınması istenen olayları,
- g) İncelenecek belgeler ve diğer nesnelere,
- h) Aşağıdaki 15. maddeye uygun olarak yerine getirilmesi istenen özel şekilleri.

MADDE 15

İstinabeyi yapan adli makam, takip edilecek usul ve uygulanacak zorlayıcı tedbirler bakımından kendi ülkesinin kanunlarını uygular.

Bununla beraber, talep eden adli makamın açık istemi üzerine, talep edilen makam, bağlı bulunduğu Devletin kanununa uygun özel bir biçimde istinabeyi yerine getirebilir.

İstinabe, en seri şekilde yerine getirilmelidir.

MADDE 16

Talepte bulunan makam ister ise, ilgili tarafların ve gereğinde temsilcilerinin katılabilirlerini sağlamak amacıyla, istinabenin yapılacağı tarih ve yer hakkında kendisine bilgi verilir.

MADDE 17

Talepte bulunulan Devletin merkezi makamı, özellikle talebin Sözleşmenin kapsamına girmediğini ileri sürerek Sözleşme hükümlerine riayet edilmediği kanaatini taşıması halinde, talepte bulunan makama, talep aleyhinde belirtilen sebepleri tasrih ederek derhal bilgi verir.

MADDE 18

Talepte bulunulan makam, ancak aşağıda belirtilen hallerden birini ileri sürerek istinabenin yerine getirilmesini reddedebilir:

a) Şayet, talep edilen Devlette, istinabenin yerine getirilmesi, adf makamların selahiyetine girmiyor ise,

b) Şayet, istinabenin yerine getirilmesi, talepte bulunulan Devletin egemenliğine, güvenliğine, kamu düzenine aykırı ise.

İstinabe, tamamen veya kısmen yerine getirilmediği takdirde, talep eden makam derhal bilgi sahibi kılınır ve sebepleri kendisine bildirilir.

MADDE 19

İstinabenin yerine getirilmesi, talepte bulunulan Devletin hizmetleri açısından, hiç bir ödemeye veya hangi nam altında olursa olsun hiç bir vergi ve harca tabi değildir.

Bununla beraber, talepte bulunulan Devletin, talepte bulunan Devletten uzman ve tercümanlar için ödenen ücretleri ve talepte bulunan Devletin talebi üzerine özel bir şekilde yapımını gerektiren uygulamadan doğan masrafları talep etmek hakkı vardır.

Yaklaşık meblağa ilişkin olarak talepte bulunulan ülkenin istemi üzerine, masrafların ödenmesi, istinabeye ekli yazılı bir taahhüt ile taraflar tarafından garanti edilebilir. Masrafların dökmü, istinabenin yerine getirildiğine ilişkin belgelere eklenir.

MADDE 20

Âkit Taraflar, özellikle, dinlenmeleri, uzmanlar tarafından incelenmeleri, belgelerin çoğaltılması ve evrakların incelenmesi konularını kapsayan vatandaşlarına ilişkin taleplerin, diplomatik veya konsolosluk memurları aracılığıyla doğrudan ve zorlamada bulunmadan yerine getirilmesi hakkını keza muhafaza ederler.

Mevzuat uyuşmazlığı halinde, dinlenecek şahsın tabiyeti, talebin yerine getirileceği Devlet Kanununa göre tespit edilir.

BÖLÜM IV

GENEL HÜKÜMLER

MADDE 21

İki Devletin merkezî makamları, kamu düzenine aykırı olmaması şartıyla, kendi adf makamlarının görev alanına giren konular hakkında birbirlerinden bilgi veya tahkikat talebinde bulunabilirler ve adf kararlarını birbirlerine ücretsiz gönderebilirler. İki Devletin Merkezî makamları talep üzerine, adf makamlar önünde gerekli delillerin sağlanmasını kolaylaştırmak amacıyla, meri mevzuatları hakkında karşılıklı olarak birbirlerine bilgi sağlarlar.

Aynı yardım şekli, özellikle, ilgili konsolosluk makamlarından temin edilen bilgiler için de verilebilir.

MADDE 22

İki Devletin birinin topraklarında usulüne uygun olarak hazırlanıp mevsukiyeti tanınmış ve Devletlerin herbirinin kanununa göre mevsuk olma değeri verilmiş belgeler, kamu düzenine uygun olması koşuluyla, diğer Devletin topraklarında da, bu Devletin toprağında tanzim edilmiş benzer belgeler gibi aynı ispat kuvvetine sahiptir.

MADDE 23

Her iki Devletten birinin adlı makamları tarafından verilen belgeler ile bu makamların doğruluğunu tevsik ettikleri ve tarihi ile imzanın doğruluğunu tasdik ettikleri veya aslına uygunluğunu onayladıkları belgeler, diğer devletin topraklarında ibraz edilmeleri halinde, tasdikten veya benzer diğer herhangi bir formaliteden muaftırlar.

Belgeler, bunları vermeye yetkili makamın imzasını ve mührünü havi bulunmalı ve onaylı kopyaları sözkonusu ise, aslına uygunluğu ilgili makam tarafından tasdik edilmiş olmalıdır. Herhalûkarda, belgelerin mevsukiyetleri açık bir şekilde tanzim edilmiş olmalıdır.

Bir belgenin doğruluğu hakkında ciddi kuşklar bulunması halinde, belgenin sıhhati merkezî makamlar aracılığıyla gerçekleştirilecektir.

MADDE 24

Bu Sözleşmede belirtilen adlı yardım talepleri talepte bulunan ülkenin dilinde iki nüsha olarak tanzim edilir. Bunun dışında, evrakın talepte bulunulan ülkenin dilinde iki nüsha çevirisi de eklenir. Bununla beraber, evrakın, talepte bulunulan ülkenin diline çevrilmesinde zorluk çekilmesi halinde Fransızca veya İngilizce çevirisi kabul edilir.

BÖLÜM V

SON HÜKÜMLER

MADDE 25

İki Devletten her biri diğerine İşbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesi hususunda Anayasasına göre yerine getirmesi gerekli usulleri tebliğ edecek ve Sözleşme, bu tebligatlardan sonuncusunun yapıldığı tarihten itibaren 60 gün sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE 26

Bu Sözleşme süresiz olarak aktedilmiş olup iki Devletten biri, diğer tarafa, diplomatik yoldan, yazılı bir fesih bildiriminde bulunarak Sözleşmeyi fesh edebilir. Bu bildirim, bildirim alınmasından bir yıl sonra geçerlilik kazanır.

Bu Sözleşme, Devletleri tarafından usulüne uygun şekilde yetkili kılınmış Temsilcileri tarafından imzalanıp mühürlenmiştir.

Türkçe, Arapça ve Fransızca olarak ikişer nüsha halinde ve her üç metinde geçerli olmak üzere Ankara'da 4 Nisan 1988 tarihinde yapılmıştır. Anlaşmazlık halinde, Fransızca metin geçerlidir.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına
İmza

Mısır Arap Cumhuriyeti
Hükümeti Adına
İmza

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
13	75	5
36	50	590
39	66	192:193,195,211:215

I - Gerekeçeli 297 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 66 ncı Birleşim tutanağına bağılıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Adalet ve Dışışleri komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/460